

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «БАКАЛАВР»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 29– «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 292 «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА – «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»

Запоріжжя - 2019

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», Освітня програма – «Міжнародний бізнес»

Укладачі: професор, д.н. Прушківська Е.В.
доцент, к.н. Лазнева І.О.
доцент, к.н. Ситников М.М.
доцент, к.н. Мелещенко А.І.
ст. викладач Черномаз К.Г.

Комп'ютерна верстка: провідний фахівець Перелигіна Т.В.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол № 6 від 27.01.2021 р.

Завідувач кафедри
д.е.н., професор

Е.В.Прушківська

Загальні положення

Кафедра міжнародних економічних відносин Національного університету «Запорізька політехніка» здійснює підготовку студентів за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма – «Міжнародний бізнес». Необхідність підготовки бакалаврів в галузі міжнародних економічних відносин обумовлюється нагальною потребою розробки дієвих механізмів посилення конкурентноспроможності національної економіки в сучасному глобальному середовищі. Це передбачає обґрунтування наукових підходів до аналізу світогосподарських зв'язків та їх закономірностей, міжнародного поділу праці та інституціонального механізму регулювання, процесів трансформації міжнародних економічних відносин і міжнародного економічного співробітництва, тенденцій розвитку глобальних товарних та фінансових ринків, розробки ефективних стратегій розвитку українських підприємств, що прагнуть освоювати іноземні ринки збуту, а також іноземних підприємств, які виходять на український ринок, тощо.

Випускники-бакалаври в галузі міжнародних економічних відносин опановують сучасну термінологію МЄВ, мають теоретичні знання, володіють сучасним економічним мисленням і прикладними навичками, необхідними для розв'язання завдань та проблем реалізації міжнародних зв'язків на різних рівнях.

Складання комплексного кваліфікаційного екзамену за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» вимагає від студента високого рівня

знань: функціонування та розвитку світового господарства, форм МЄВ і механізмів їх реалізації, мотивації й поведінки суб'єктів МЄВ на мікро-, мезо-, макро- та мегарівнях, процесів еволюції міжнародних відносин і міжнародного співробітництва;

володіння навиками проведення економічного аналізу,

вмінням розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні завдання у сфері міжнародних відносин у цілому та професійної діяльності зокрема, що передбачає застосування новітніх теорій і методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків в сучасному мінливому середовищі тощо. За цих умов важливого значення набувають перевірка знань та навичок, отриманих студентом під час навчання за освітнім ступенем «бакалавр».

Метою комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», освітня програма – «Міжнародний бізнес» є перевірка отриманих знань студентами під час навчання, виявлення найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Зміст програми: Програма комплексного кваліфікаційного екзамену з фахових дисциплін має інтегрований характер і включає питання дев'яти дисциплін:

- «Міжнародні економічні відносини»
- «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»
- «Міжнародні відносини та світова політика»
- «Міжнародний бізнес»
- «Міжнародні фінанси»
- «Глобалізація та транснаціоналізація світової економіки»
- «Кон'юнктура економіки зарубіжних країн»
- «Міжнародна економічна інтеграція»
- «Міжнародна торгівля»

Формою проведення комплексного кваліфікаційного екзамену за освітнім ступенем «бакалавр» галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», Освітня програма – «Міжнародний бізнес» є письмовий екзамен.

Екзаменаційний білет включає 4 типи завдань: теоретичні питання, тестові завдання, комплексне ситуаційне завдання, категорії.

Критерії оцінювання письмових відповідей на комплексному кваліфікаційному екзамені за фахом «міжнародні економічні відносини»:

Оцінки за письмову відповідь виставляються колегіально з урахуванням думки всіх членів ЕК. Результати екзамену визначаються оцінками за 100-бальною і національною шкалою та оголошуються після оформлення протоколів засідань державних екзаменаційних комісій в день складання іспиту або наступного дня (табл. 1).

Таблиця 1.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання складових частин екзаменаційного білету здійснюється за критеріями, наведеними в таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання відповідей на питання та завдання екзаменаційного білету

№	Структурні елементи екзаменац. білету	Максимальна кількість балів	Критерії виставлення балів	К-сть балів за відповідь
1	2	3	4	5
1	Теоретичні питання	15*2 = 30	Повне та системне розкриття сутності питання, ґрунтовний аналіз та глибоке розуміння відповідних взаємозв'язків та взаємозалежностей, посилання на провідних вчених, що займаються розробкою даної проблеми, професійне застосування необхідного категоріального апарату, вільна вербальна презентація матеріалу та володіння відповідними графічними та математичними моделями. Творчий підхід до викладення програмного матеріалу, здатність до самостійних висновків та узагальнень.	12-15

			Неповне розкриття сутності питання, допущення неточностей при висвітленні існуючих взаємозв'язків та взаємозалежностей, труднощі з посиланнями на провідних вчених, що займаються даною проблемою, дещо обмежене використання необхідного категоріального апарату, вільна вербальна презентація матеріалу та володіння відповідними графічними та математичними моделями. Допущені неточності та труднощі не носять принципового характеру та суттєво не впливають на правильність подальшого ходу розкриття теоретичного питання.	9-11
			Несистемне розкриття змісту питання, поверхнєве розуміння причинно-наслідкових взаємозв'язків та взаємозалежностей з певної проблем, помилки в процесі застосування необхідного категоріального апарату, вербальна презентація матеріалу, розуміння базових графічних моделей.	5-8
			Нерозуміння сутності питання, фрагментарність або відсутність знань щодо базових понять, основних взаємозв'язків та взаємозалежностей між процесами та явищами, що розглядаються, репродуктивний виклад матеріалу, труднощі у вербальній презентації матеріалу, помилки у базових графічних моделях	0-4
2	Тестові завдання	$10 * 4 = 40$	Правильна відповіді на тестове завдання та ґрунтовне пояснення.	3-4
			Правильна відповіді на тестове завдання без пояснення.	0-2
3	Задача	15	Правильне розв'язання задачі з обов'язковим наведенням формул розрахунку. Відповідь обґрунтовано та підкріплено аналітичними розрахунками та (за необхідності) графічно проілюстровано.	10-15
			Задача розв'язана не повністю. Наведено формули розрахунків. Допущено несуттєві помилки в аналітичних розрахунках чи графічних ілюстраціях. Висновки недостатньо обґрунтовані.	6-9
			При розв'язанні задачі не наведено формул розрахунків. Матеріал викладено нечітко, є помилки в аналітичних розрахунках та графічних ілюстраціях. Висновки відсутні.	0-5
4	Категорії	15	Правильне повне визначення всіх категорій	2-3
			Неправильні визначення всіх категорій або відсутність їхніх визначень	0-1
Всього		100	Всього	0-100

Ситуаційне завдання

10-15 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється у випадку комплексного аналізу досліджуваної проблеми: джерел її формування та можливих шляхів вирішення, підкріплених чисельними показниками. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

6-9 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється якщо проаналізовано джерела виникнення проблеми, але розглянуто лише декілька можливих гіпотез її вирішення без достатньої наукової аргументованості проведеного аналізу й фрагментарним підтвердженням висновків числовою та фактичною інформацією. Матеріал викладено нечітко з обмеженим застосуванням категоріального апарату.

0-5 балів (*ситуаційне завдання*) виставляється у випадку неможливості чітко сформулювати проблему, що досліджується, проаналізувати її поточний стан і запропонувати шляхи вирішення, навести приклади розв'язання аналогічних проблем в інших країнах.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

1. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

1.1 . Маркетингова складова зовнішньоекономічної діяльності.

Мотиви та етапи виходу підприємства на зовнішні ринки. Підходи до вибору закордонного ринку. Сегментація закордонного ринку.

1.2. Пошук і оцінка закордонних партнерів.

Підготовка комерційних пропозицій. Технологія пошуку партнера.

1.3. Зовнішньоторгівельний контракт купівлі-продажу товарів.

Класифікація умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість. Базисні умови постачання. Інкотермс-2000. Ціна. Санкції та рекламації. Форс-мажор. Арбітраж. Інші умови.

1.4. Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів.

Основні статті типового договору міжнародної купівлі-продажу. Міжнародний арбітраж і вирішення зовнішньоторговельних суперечок. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків. Особливості сучасної зовнішньоторговельної цінової стратегії фірми. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів. Цінові знижки. Базисні умови постачань «ІНКОТЕРМС». Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.

Питання:

- Основні рішення при організації міжнародного маркетингу.
- Скласти тверду оферту.
- Скласти запит про придбання товару.
- Скласти пункти контракту «Умови платежу», «Строк та умови постачання».
- Скласти пункти контракту «Ціна контракту», «Кількість та якість».
- Скласти преамбулу к контракту купівлі-продажу товару.
- Перерахуйте обов'язки експортера і імпортера за умовами категорій Е та Д правил ІНКОТЕРМС 2010.
- Перерахуйте обов'язки експортера і імпортера за умовами категорій F та C правил ІНКОТЕРМС 2010.
- Скласти структуру зовнішньоторгового підрозділу і визначити обов'язки фахівців.
- Визначити переваги арбітражних судів над державними.

Рекомендована література:

1. Зовнішньоекономічні операції і контракти/[Козик В.В., Панкова Л.А., Карп'як Я.С. та ін.]: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608с.
2. Киреев А.П. Международная экономика, Ч 2: Международная макроэкономика/ А.П.Киреев.– М.: Международные отношения, - 2003. – 484с.
3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник / За ред. І.В.Багрової. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 580 с.
4. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб./А.П.Румянцева,Н.С.Румянцева. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 377 с.
5. Івасів В.С. Міжнародні розрахунки: Підручник / В.С.Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 223 с.
6. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. /М.І.Дідківський – К.: Знання, 2006. – 463 с.
7. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. д.е.н., професора Е. А. Зіня. — К.: Видавництво «Кондор», 2009. — 432 с.
8. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

2. «Міжнародні економічні відносини»

2.1. Міжнародний рух капіталу.

Види фінансових ресурсів світового господарства. Світові ринки капіталу. Сутність та причини міжнародного руху капіталу. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світового господарства. Форми та показники міжнародного руху капіталу. Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні.

2.2. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність та рушійні сили міжнародної трудової міграції. Наслідки міжнародної трудової міграції. Етапи розвитку та структурні особливості сучасної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і Україна. Трудова міграція з України.

2.3. Міжнародний рух технологій.

Сутність і основні передумови міжнародного руху технологій. Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння. Перспективи включення України в міжнародний рух технологій.

2.4. Глобалізація світового господарства.

Рушійні сили та напрями глобалізації. Економічна та фінансова глобалізація: відмінності, показники Міжнародна економічні відносини в умовах глобалізації. Економіка України і інтеграційні процеси.

2.5 Міжнародні економічні інтеграційні процеси.

Сутність і головні передумови міжнародної економічної інтеграції. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості. Сучасні інтеграційні угруповання країн.

2.6 Міжнародні економічні організації

Міжнародні економічні організації системи ООН. Економічні комісії у системі ООН. Країни БРІКС та інші економічні об'єднання

2.7. Міжнародний кредит та його роль у міжнародних економічних відносинах.

Міжнародний кредит та його функції. Форми міжнародного кредиту. Міжнародні кредитні і міжурядові позики. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

2.8. Роль та значення окремих країн світу та регіонів у світовій економіці.

Класифікація країн згідно з рівнем соціально-економічного розвитку (ООН). Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Класифікація країн згідно за рівнем доходів.

Питання:

- Визначте фактори, які чинять вплив на міжнародний рух капіталу та проаналізуйте їх.
- Охарактеризуйте основні етапи розвитку міжнародної трудової міграції
- Похідні фінансові інструменти та їх роль в МЄВ.
- Розкрийте сутність та охарактеризуйте форми міжнародної передачі технологій.
- Розкрийте суть проблем іноземного інвестування в Україну
- Визначить основні фактори глобалізації та її відмінності від інтернаціоналізації
- Назвіть наслідки міжнародної трудової міграції для країн імміграції
- Охарактеризуйте програми технічного сприяння та механізми технічної допомоги
- Охарактеризуйте процеси та тенденції економічної глобалізації.
- Виокремте основні причини міжнародного руху капіталу
- Структурні зрушення в галузевій структурі світової економіки в умовах глобалізації.
- Цільова спрямованість кредитів МВФ.
- Система фінансових організацій світового банку.
- Роль міжнародного кредиту у міжнародних економічних відносинах
- Етапи розвитку економічних інтеграційних процесів
- Основні принципи формування бюджету ЄС.
- Міжнародні економічні організації системи ООН
- Економічні наслідки інтеграції країн Європейського Союзу.
- Класифікація країн світу міжнародними інституціями.

Рекомендована література:

1. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. - 8-ме вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2011.-470 с. : іл. + додатки. - (Вища освіта XXI століття)
2. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.; за ред. А. П. Румянцева. - К.: Знання-Прес, 2003. - 447 с.
3. Киреев А. П. Международная экономика: Учебное пособие для вузов: В 2-х ч. - М.: Международные отношения, 1998-2001. - Ч. I. Международная микроэкономика: Движение товаров и факторов производства. - 2001. - 416 с.
4. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник [для студ., аспірантів вищих навч. закладів] / О.С. Передрій. - 4-те вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 264с. : іл. - (Вища освіта XXI століття).
5. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.; за ред. А. П. Румянцева. - К.: Знання-Прес, 2003. - 447 с.
6. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Рогач О.І. Світова економіка. – К.: Либідь, -2007.
7. Козик В.В. Панкова Л.А. Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. Посіб. - 4-те вид., стер. - К.: “Знання-Прес”, 2003 р. – 406 с.
8. Колесов В.П. Мировая экономика. – М.: Флинта, -2000
9. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Рогач О.І. Світова економіка. – К.: Либідь, -2007.
10. Сапич В.І. Міжнародна економіка. – Суми.:”Університетська книга”,-2003
11. За ред. Козака Ю.Г. Економіка зарубіжних країн.- Київ, ЦУЛ,- 2003
12. Киреев А. Международная экономика. - М., 1997.
13. Лук'яненко Д.Г. Міжнародна економічна ітеграція. - К.: КДЕУ, 1996.
14. Циганкова Т.М. Міжнародні організації. - К.: КНЕУ, 1998.

3. «Кон'юнктура економіки зарубіжних країн»

3.1. Аналіз елементів кон'юнктури економіки країн світу.

Класифікація країн у світовій економіці. Типологічна структура країн світу. Варіативність моделей економічного розвитку держав світу. Детермінанти економічного успіху країн-лідерів. Світовий товарний ринок як об'єкт дослідження товарної кон'юнктури. Співвідношення та взаємовплив економічної кон'юнктури і кон'юнктури товарного ринку.

3.2. Економічна кон'юнктура Китаю.

Місце КНР у світовій економіці. Особливості китайської моделі розвитку. Структура і динаміка розвитку кон'юнктури економіки Китаю.

Проблеми розвитку сучасної китайської економіки. Міжнародна конкурентоспроможність економіки Китаю.

3.3. Економічна кон'юнктура нових індустріальних країн.

Характеристика та фактори економічного розвитку нових індустріальних країн. Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: а) НІК першого покоління «дракони» (Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Сінгапур); Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: б) НІК другого покоління «тигри» (Малайзія, Індонезія, Таїланд). НІК Латинської Америки (Аргентина, Бразилія, Мексика).

3.4. Економічна кон'юнктура країн ЄС.

Особливості сучасного економічного розвитку західноєвропейських країн. Основні проблеми європейської економіки.

Досвід структурних перетворень в ЄС. Особливості економіки провідних країн Західної Європи. Місце ФРН у глобальній та європейській економіці. Позиції Франції у світовій економіці.

3.5. Аналіз впливу кон'юнктури зарубіжних країн на національну економіку.

Основні форми економічного співробітництва між Україною і ЄС та їх розвиток. Економічне співробітництво між Україною і США: невикористаний потенціал. Україна - Латинська Америка: проблеми економізації двосторонніх відносин. Господарські зв'язки України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Питання:

- Класифікація країн у світовій економіці.
- Типологічна структура країн світу.
- Варіативність моделей економічного розвитку держав світу. Детермінанти економічного успіху країн-лідерів.
- Світовий товарний ринок як об'єкт дослідження товарної кон'юнктури.
- Співвідношення та взаємовплив економічної кон'юнктури і кон'юнктури товарного ринку.
- Місце КНР у світовій економіці. Особливості китайської моделі розвитку.
- Структура і динаміка розвитку кон'юнктури економіки Китаю.
- Проблеми розвитку сучасної китайської економіки.
- Міжнародна конкурентоспроможність економіки Китаю.
- Характеристика та фактори економічного розвитку нових індустріальних країн.
- Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: а) НІК першого покоління «дракони» (Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Сінгапур);
- Регіональні особливості нових індустріальних країн Південно-Східної Азії: б) НІК другого покоління «тигри» (Малайзія, Індонезія, Таїланд). НІК Латинської Америки (Аргентина, Бразилія, Мексика).
- Особливості сучасного економічного розвитку західноєвропейських країн.
- Основні проблеми європейської економіки.
- Досвід структурних перетворень в ЄС.

- Особливості економіки провідних країн Західної Європи.
- Місце ФРН у глобальній та європейській економіці.
- Позиції Франції у світовій економіці.
- Основні форми економічного співробітництва між Україною і ЄС та їх розвиток.
- Економічне співробітництво між Україною і США: невикористаний потенціал.
- Україна - Латинська Америка: проблеми економізації двосторонніх відносин.
- Господарські зв'язки України з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Рекомендована література:

1. Іванова Л.О. Основи методики дослідження економічної кон'юнктури. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2004. 33 с.
2. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 249 с.
3. Багрова І. В. Гетьман О. О., Власюк В. Є. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2004. 384 с.
4. Економіка зарубіжних країн: [навч. посібник] / [Ю.Г. Козак, В.В. Ковалевський, Н.С. Логвінова та ін.]. Київ: Центр учбової літератури. 2007.
5. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2012.
6. Фомішин С. В. Міжнародна економіка : навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 448 с.
7. Чернега О. Б. Міжнародна економічна діяльність України : навчальний посібник. Львів : Магнолія 2006, 2012. 544 с.
8. Козак Ю. Г., Пахомова Ю. М., Логвінова Н. С. Міжнародна мікроекономіка : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2012. 368 с.
9. Ігнатюк, А.І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: [монографія]. Київ: ННЦІАЕ, 2010 . 465 с.
10. Європейський проект та Україна: монографія / А. В. Єрмолаєв, Б.О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова та ін. Київ : НІСД, 2012. 192 с.
11. Мартен Д. Жан-Люк М., Філіп П. Метаморфози світу: соціологія глобалізації. Київ: «КМ Академія», 2005. 302 с.

4. «Міжнародна економічна інтеграція»

4.1. Етапи і механізми європейської економічної інтеграції.

Еволюція теорій європейського об'єднання. Передумови і рушійні сили інтеграційних процесів у Західній Європі. План Маршалла та європейська інтеграція. Європейське співтовариство вугілля і сталі. Римські договори: заснування ЄЕС і Євратому. Пошуки альтернативи європейським співтовариствам. Перехідний період європейської інтеграції. Формування спільного ринку. Суперечності процесу економічної інтеграції. Перше розширення Європейського співтовариства. Фінансова криза 1968-1973 років і її наслідки для Західної Європи. Структурно-організаційні зміни та розвиток спільних галузевих політик. Вплив світової економічної кризи на розвиток європейських співтовариств (1973 – 1984 роки). Початок розширення Європейського співтовариства на Південь. Єдиний Європейський Акт. Третє розширення ЄС (1986 р.) та його вплив на європейські інтеграційні процеси. Геополітичні зміни кінця 80-х – початку 90-х і перспективи європейського будівництва. Маастрихтський договір та утворення Європейського Союзу. Будівництво економічного і валютного союзу. Значення вступу Австрії, Фінляндії та Швеції до ЄС (1995 р.). Амстердамський договір. Ніццький договір. Конституційний договір. Передумови, значення та наслідки розширення ЄС на Схід.

4.2. Створення економічного і валютного союзу.

Римський договір про економічну і валютно-фінансову інтеграцію. Європейський платіжний союз. План Вернера (1969 р.). Європейська „валютна змія”. Створення Європейської валютної системи і принципи її функціонування. Механізм регулювання валютних курсів в Європейській валютній системі. Валютна інтеграція в рамках Єдиного Європейського Акту. План Делора. Переваги та недоліки переходу до єдиної європейської валюти. Маастрихтські угоди та критерії конвергенції. Етапи створення Європейського економічного та валютного союзу. Європейський валютний інститут. Європейська система центральних банків та Європейський центральний банк. Введення єдиної європейської валюти євро. Здобутки, проблеми та перспективи функціонування Європейського економічного та валютного союзу.

4.3. Спільні політики ЄС в різних секторах економіки.

Економічна інтеграція: зростання і конкурентоспроможність. Цілі та принципи спільної торговельної політики. Інструменти торговельної політики ЄС на зовнішніх товарних ринках. Система торговельних преференцій ЄС. Секторальні особливості спільної торговельної політики ЄС. Політика щодо конкуренції. Промислова і підприємницька політика. Спільна сільськогосподарська політика. Енергетична та транспортна політика. Спільна політика щодо досліджень і технологій.

4.4. Економіка країн-членів ЄС: рівень розвитку, спільні та специфічні проблеми.

Загальні риси економік держав, що входять у ЄС: високий рівень економічного розвитку; високий ступінь залучення у світогосподарські зв'язки; правова основа господарської діяльності; розвиненість конкуренції й ринку; розмаїтість форм власності й підприємництва; значення й роль держави в економіці; нерівномірність і циклічність розвитку. Економіки Німеччини, Франції, Італії й Великобританії - основа економіки ЄС. Роль країн-лідерів у міжнародному географічному поділі праці; обсяги промислового й сільськогосподарського виробництва, галузі міжнародної спеціалізації. Малі країни Європи (члени ЄС). Основні переваги економік малих країн. Економічно менш розвинені країни ЄС. Особливості історичного розвитку цих країн як причини відставання в соціально-економічному розвитку від інших країн-членів ЄС. Регіональний фактор в економічній політиці ЄС.

Питання:

- Наведіть основні риси сучасних наукових шкіл економічної інтеграції.
- Визначте передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.
- Надайте характеристику економічним наслідкам міжнародної економічної інтеграції.
- Надайте характеристику чинникам, що впливають на ефективність міжнародної економічної інтеграції.
- Визначте суперечності процесу регіональної економічної інтеграції.
- Визначте передумови створення Економічного і валютного союзу в Європі.
- Назвіть мету та основні принципи функціонування єдиного внутрішнього ринку ЄС.
- Наведіть критерії конвергенції та відсутності надлишкового дефіциту, визначені в Маастрихтській угоді.
- Поясніть переваги та недоліки переходу до єдиної європейської валюти.
- Здобутки та проблеми функціонування Європейського економічного та валютного союзу.

Рекомендована література:

1. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Знання. – 2009. – 751 с.

2. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності: Навч. посіб. / Д.Г Лук'яненко. — К.: КНЕУ, 2005. — 204 с.
3. Філіпенко А.С. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: Монографія/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, М.А. Дудченко та ін. - К.: Знання України, 2004. — 304 с.
4. Шнирков О.І. Україна – Європейський Союз: економіка, політика, право: Монографія. / О.І. Шнирков, В.В. Копійка, В.І. Муравйов - К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2006. – 268 с.
5. Шнирков О.І. Торговельна політика Європейського Союзу: Монографія. / О.І. Шнирков – К.: ВПЦ „Київський університет”, 2005 – 152 с.
6. Луцишин З.О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З.О. Луцишин – К. Видав.центр. “ДруК”, 2002.- 320с.
7. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції; пер. з англ. / Д. Дайнен– К.: „К.І.С.”, 2006, - 696 с.
8. Проді Р. Задум об'єднаної Європи; пер. з італійської. / Р. Проді– К.: К.І.С., 2002. – 164 с.

5. «Міжнародний бізнес»

5.1. Міжнародний бізнес: загальна характеристика.

Сутність інтернаціоналізації та міжнародного бізнесу. Передумови інтернаціоналізації. Види міжнародного бізнесу. Цілі та фактори у міжнародному бізнесі. Зовнішнє середовище ведення бізнесу. Вибір партнерів на світовому ринку.

5.2. Теорії міжнародного бізнесу.

Загальна характеристика теоретичних основ міжнародної підприємницької діяльності. Статистичні теорії міжнародного бізнесу (еклектична парадигма Даннінга, модель аналізу транзакційних витрат). Динамічні теорії міжнародного бізнесу (Упсальська модель інтернаціоналізації, мережевий підхід до інтернаціоналізації (4 варіанти інтернаціоналізації), теорія життєвого циклу товару, модель «народжені глобальними»).

5.3. Стратегічні аспекти міжнародного бізнесу.

Сутність, завдання та особливості стратегічного підходу до ведення міжнародних бізнес-операцій. Етапи формулювання стратегії (розробка місії, дослідження середовища (матриця SWOT-аналізу, PEST аналіз), постановка стратегічних цілей, визначення тактики, створення загальної схеми управління компанією). Стратегічна логіка прийняття рішень в міжнародному бізнесі. Стратегії міжнародних компаній (інтернаціональна, мультилокальна, глобальна, транснаціональна)

5.4. Форми організації підприємницької діяльності у міжнародному бізнесі.

Основні форми організації міжнародного бізнесу. Сутність та особливості функціонування ТНК, етапи розвитку та основні показники діяльності ТНК. Міжнародні альянси підприємств (стратегічні альянси, спільні підприємства, міжнародні злиття та поглинання, метакорпорації, холдинги). Форми міжнародної кооперації в сучасній світовій економіці (кооперація на основі виробництва проміжної продукції, інтернаціоналізація наукових досліджень, кооперація на основі угод про спеціалізацію, кооперація на основі організації спільного виробництва, спільні підприємства, транснаціональна кооперація корпоративних структур, міжнародний стратегічний альянс).

5.5. Моделі міжнародного бізнесу.

Способи виходу компаній на зарубіжні ринки та порівняльна характеристика відповідних моделей (переваги та недоліки). Експортно-імпортна модель міжнародного бізнесу (види та форми експорту). Ліцензійна модель міжнародного бізнесу (патенти, ліцензії, види ліценцій, ліцензійні платежі, міжнародний інжиніринг, види інжинірингу). Інвестиційна модель міжнародного бізнесу (прямі іноземні інвестиції: типи та основні ризики, МПК: форми та сучасні схеми розвитку (кластери, бізнес-інкубатори, технопарки).

5.6. Питання фінансування міжнародних бізнес-операцій.

Форми фінансування міжнародної підприємницької діяльності (традиційне банківське кредитування, інструменти торгового фінансування: акредитиви, гарантії, факторинг та форфейтинг, фінансування за участі інститутів страхування та експортних кредитних агентств). Сутність та класифікація факторингових операцій. Міжнародні об'єднання факторингових компаній. Конвенції про міжнародний факторинг. Сутність форфейтингових операцій, етапи підготовки та особливості угоди форфейтингу. Переваги та недоліки форфейтингового фінансування. Відмінності факторингової і форфейтингової угоди.

5.7. Форми розрахунків у міжнародному бізнесі

Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів. Особливості розрахунків по зовнішньоторговим угодам. Міжнародні розрахунки у формі переказу (авансові платежі, розрахунки по відкритому рахунку). Використання інкасо у міжнародних розрахунках. Використання документарного акредитива у міжнародних розрахунках.

5.8. Міжнародна біржова торгівля.

- Товарні біржі та об'єкти біржової торгівлі. Функції біржі. Види біржових угод (спот, форвард, ф'ючерси, опціон). Цілі біржових угод (хеджування та спекуляція). Функції та види спекулянтів. Організація

5.9. Сутність офшорних режимів у світовій економіці.

Поняття пільгових податкових та офшорних режимів. Групи країн з пільговими податковими режимами. Порівняльний аналіз пільгових податкових та офшорних режимів. Цілі використання та мотиви країн з пільговими податковими та офшорними режимами. Напрями використання переваг офшорних режимів. Основні види компаній, що використовуються в офшорних режимах.

Питання:

- Сутність міжнародного бізнесу, основні види та цілі
- Зовнішнє середовище міжнародного бізнесу, характеристика основних складових
- Охарактеризуйте економічні теорії, що пояснюють феномен ТНК
- Охарактеризуйте Упсальську модель інтернаціоналізації
- Порівняльна характеристика варіантів інтернаціоналізації фірми
- Стратегії міжнародних компаній
- Основні форми організації міжнародного бізнесу
- ТНК як форма міжнародного бізнесу, основні показники їх діяльності
- Альянс, основні види та їх характеристика, переваги та недоліки
- Спільні підприємства як організаційна форма міжнародного бізнесу
- Форми кооперації в міжнародному бізнесі, порівняльна характеристика
- Експортно-імпортна модель міжнародного бізнесу: переваги та недоліки
- Ліцензійна модель міжнародного бізнесу (ліцензування та франчайзинг): переваги та недоліки
- Інвестиційна модель міжнародного бізнесу: переваги та недоліки
- Способи фінансування міжнародної фірми
- Види та цілі біржових угод
- Форми розрахунків у міжнародному бізнесі
- Цілі та функції офшорної практики

Рекомендована література:

1. Международное торговое дело: учеб. / под ред. проф. О.И. Дегтяревой. – М.: Магистр: Инфра-М, - 2012. – 608 с.
2. Международный бизнес. Теория и практика: учеб. для бакалавров / под ред. А.И. Погорлецкого, С.Ф. Сутырина. – М.: Издательство Юрайт, 2014. – 733 с.
3. Гриффин Р. Международный бизнес / Р. Гриффин, М. Пастей; пер. с англ. А.Г. Медведева. – [4-е изд.]. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 с.

4. Козак Ю.Г. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: навч. посіб. / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова. - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 648 с.

5. Гіл Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Чарлз В.Л. Гіл; пер. з англ. А.Олійник, Р.Ткачук. – К.: Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2001. – 856 с.

6. Офшорний бізнес во внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие / Под ред. Г.М. Костюниной. – М.: ИНФРА-М, 2014. – 352 с.

6. «Міжнародні фінанси»

6.1. Система міжнародних фінансів

Сутність та елементи системи міжнародних фінансів. Предмет та функції міжнародних фінансів. Поняття фінансового середовища. Взаємозв'язок міжнародних фінансів та світового економічного середовища. Міжнародний рух капіталу та фактори, що його визначають. Глобалізація фінансового ринку. Фінансова інновація. Фінансові інструменти та технології. Суб'єкти міжнародних фінансів та їхня класифікація. Характеристика держави як суб'єкта міжнародних фінансів. Центральні банки як суб'єкти міжнародних фінансів. Статус міждержавних (міжнародних, регіональних) організацій.

6.2. Світовий фінансовий ринок та його структура

Фінансові ресурси світового господарства. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світу. Поняття та структура міжнародного фінансового ринку. Процеси інтернаціоналізації фінансових ринків. Міжнародні фінансові потоки та світові фінансові центри. Стадії розвитку міжнародного фінансового центру. Основні елементи й умови міжнародного фінансового центру. Лондон як світовий фінансовий центр. Характеристика Нью-Йорка як світового фінансового центру. Токіо як світовий фінансовий центр. Офшорні банківські центри та їхні види. Основні типи офшорних ринків. Ринки золота: поняття, класифікація, особливості функціонування. Значення золота у валютній сфері. Операції з золотом. Золоті аукціони.

6.3. Валютні ринки та валютні операції

Поняття валютного ринку. Передумови створення сучасних валютних ринків та їхні особливості. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків. Структура валютного ринку. Об'єми ринку та його розвиток. Механізми валютного ринку. Інструменти валютного ринку. Поняття валютної операції. Класифікація валютних операцій. «Спот»-ринки та його звичаї. Котирування валют та його види. Валютна позиція банку та її різновиди. Строковий валютний ринок. Форвардні валютні операції. Ф'ючерсні валютні операції. Валютні опціони. Валютні операції «своп» та їхні види. Арбітражні валютні операції.

6.4. Фінанси транснаціональних корпорацій (ТНК)

Пряме зарубіжне інвестування: поняття та світові потоки. Мотивація прямого зарубіжного інвестування. Декомпозиція ризиків ТНК. Зарубіжні філіали ТНК: джерела, форми та параметри їхнього фінансування. Мобілізація коштів системи ТНК. Фінансові зв'язки системи ТНК. Оподаткування міжнародної діяльності. Взаємовідносини філіалів ТНК з головною фірмою. Система контролю й регулювання міжнародних грошових операцій. Управління грошовою готівкою. Стратегії та механізми підвищення ефективності управління готівковими коштами. Валютні ризики потенційних збитків ТНК та управління ними. Види валютних ризиків: операційний, поточний валютні ризики, ризик потенційних збитків, пов'язаний з валютними перерахуваннями. Управління ризиками потенційних збитків: вимірювання ризику, прогнозування валютних курсів, система звітності, політика управління валютними ризиками.

6.5. Міжнародна банківська справа

Передумови виникнення та розвиток міжнародної діяльності банків. Характеристика середовища міжнародної банківської справи. Функції міжнародної банківської справи. Транснаціональні банки як основні суб'єкти міжнародної банківської справи. Універсалізація банківської справи. Форми міжнародного представництва транснаціональних банків. Інтернет-підрозділи транснаціональних банків. Вплив оподаткування на вибір організаційного підрозділу ТНБ за кордоном. Вимоги до капіталу міжнародного банку з урахуванням факторів ризику. Базельська угода. Сучасні тенденції розвитку банківської справи. Ризики в міжнародній банківській справі.

Питання:

- Функції міжнародних фінансів.
- Фінансова інновація: фінансові інструменти та технології.
- Суб'єкти міжнародних фінансів та їх характеристика.
- Валютний курс та його функції. Купівельна спроможність валюти.
- Чинники, які впливають на валютний курс.
- Класифікація валютних операцій.
- Поняття валютної позиції та її форми.
- Надайте характеристику строковим операціям на валютному ринку
- Фінанси та фінансова політика ТНК: сутність та роль.
- Міжнародні розрахунки в структурі умов зовнішньоторговельного контракту
- Визначте фактори, що впливають на стан платіжного балансу
- Охарактеризуйте процес регулювання платіжного балансу
- Класифікуйте функції міжнародної банківської справи
- Визначте сучасні тенденції розвитку міжнародної банківської справи

Рекомендована література:

1. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси: навчальний посібник / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць; За заг. ред. О. М. Мозгового. — К.: КНЕУ, 2005. — 672 с.
2. Рогач О. І. Міжнародні фінанси: Підручник / О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С.Шемет та ін.; За ред. О. І.Рогача – К.: Либідь, 2003. – 784с.
3. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник / С. Я. Боринець. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 494с.
4. Бойцун Н. Є. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / Н. Є. Бойцун, Н. В.Стукало – 2-ге вид. – К.: ВД «Професіонал», 2009. – 336с.
5. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвинова, В. В. Ковалевський. – Видання 3-тє, перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640с.
6. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л. П. Петрашко — К.: КНЕУ, 2008. — 221 с.
7. Оспіщев В.І. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. В. І. Оспіщев, О. П. Близнюк, В. В. Кривошій – К.: Знання, 2006. – 335с.
8. Федякина Л. Н. Международные финансы / Л. Н. Федякина. — СПб.: Питер, 2005. — 560 с.

7. «Міжнародна торгівля»

7.1. Вступ до курсу «Міжнародна торгівля»

Описати основні види міжнародної торгівлі. Охарактеризувати основні показники зовнішньої торгівлі. Порівняти поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі.

7.2. Кон'юнктура світових ринків

Охарактеризувати основні кон'юнктурутворюючі фактори світових товарних ринків. Розкрити сутність поняття кон'юнктура світових товарних ринків. Описати її

основні види. Порівняти світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів. Охарактеризувати місце послуг у світовій торгівлі. Проаналізувати чинники і наслідки міжнародного руху робочої сили. Пояснити роль міжнародного туризму в сучасній системі світогосподарських зв'язків.

7.3. Організація зовнішньоторговельної діяльності

Описати основні регуляторні інструменти держави у створенні рамок умов міжнародної торгівельної діяльності. Перерахувати посередницькі операції та їх суб'єктів на світовому товарному ринку. Охарактеризувати основні параметри митної характеристики товарів

7.4. Електронна торгівля та нові тенденції продажів

Розкрити сутність поняття «франчайзинг як специфічної технології сучасної міжнародної торгівлі». Пояснити принцип роботи системи «електронна митниця» в міжнародній електронній торгівлі.

Питання:

- Описати основні види міжнародної торгівлі.
- Охарактеризувати основні показники зовнішньої торгівлі.
- Порівняти поняття міжнародної та зовнішньої торгівлі.
- Охарактеризувати основні кон'юнктурутворюючі фактори світових товарних ринків.
- Розкрити сутність поняття кон'юнктура світових товарних ринків. Описати її основні види.
- Порівняти світові ринки сировинних, продовольчих і промислових товарів.
- Охарактеризувати місце послуг у світовій торгівлі.
- Проаналізувати чинники і наслідки міжнародного руху робочої сили.
- Пояснити роль міжнародного туризму в сучасній системі світогосподарських зв'язків.
- Описати основні регуляторні інструменти держави у створенні рамок умов міжнародної торгівельної діяльності
- Перерахувати посередницькі операції та їх суб'єктів на світовому товарному ринку
- Охарактеризувати основні параметри митної характеристики товарів.
- Розкрити сутність поняття «франчайзинг як специфічної технології сучасної міжнародної торгівлі»
- Пояснити принцип роботи системи «електронна митниця» в міжнародній електронній торгівлі.

Рекомендована література:

1. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2015.
2. Дубініна А. А., Митна справа: підручник / А.А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 320 с.
3. Алієва-Барановська В.М. Глобальний бізнес: навчальний посібник- довідник/ В.М. Алієва-Барановська. - К.: Центр учбової літератури, 2013. 560 с.
4. Competition, Innovation and Trade / Larry D Qiu. World Scientific Studies in International Economics, 2020. 392 p.
5. Trade Among Nations: Dimensions; Proportions; Directions / Michael Michaely, David Wajnryt. World Scientific, 2020. 192 p.
6. Міжнародний інститут досліджень продовольчих ринків (IFPRI) – [Електронний ресурс]. URL: www.ifpri.org
7. International Food Policy Research Institute, офіційний сайт ОПЕС – [Електронний ресурс]. URL: <http://www.opec.org/>

8. Митний кодекс України. – [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

8. «Міжнародні відносини та світова політика»

8.1. Міжнародні відносини та світова політика др. пол. XVIII ст.

Політична карта Європи і міжнародні відносини в світі др. пол. XVIII ст. (до 1789 р.). Зовнішня політика Росії др. пол. XVIII ст. “Польське” питання. Міжнародні відносини в період боротьби північноамериканських колоній Англії за незалежність (1774-1783 рр.).

8.2. Міжнародні відносини та зовнішня політика США напр. XVIII – поч. XX ст.

Взаємовідносини Англії та Франції зі Сполученими Штатами Америки після війни за незалежність (кін. XVIII – поч. XIX ст.). Початок експансіонізму США (кін. XVIII – поч. XIX ст.). Загарбницька політика США в Америці. "Доктрина Монро". Політика США в тихоокеанському регіоні пер. пол. XIX ст. Ставлення провідних країн світу до громадянської війни в США. Зовнішня політика США др. пол. XIX ст. – поч. XX ст.

8.3. Колоніальна політика європейських країн кін. XVIII – пер. пол. XIX ст.

Передумови колоніальної активізації європейських держав в Азії та фактори її успіху. Система субсидіарних договорів. Міжнародні відносини на Середньому Сході пер. пол. XIX ст. Англо-французькі протиріччя в Ірані поч. XIX ст. Стосунки Росії та Ірану. Міжнародні відносини навколо ханств Середньої Азії та Афганістану. Політика країн Заходу щодо Китаю. Нанкінський договір і початок загарбання Китаю. Політика Росії відносно Китаю.

8.4. Міжнародні відносини 70-х рр. XIX ст. в Європі.

Міжнародні відносини в період франко-пруської війни. Відміна нейтралізації Чорного моря. Союз трьох імператорів 1873 р. Франко-німецька військова тривога 1874-1875 рр. 3. Балканське питання др. пол. 70-х рр. XIX ст. Сан-Стефанський мирний договір після війни 1877-1878 рр. і Берлінський конгрес.

8.5. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин у 20-х рр. XX ст.

Паризька конференція 1919 р. Створення Ліги Націй. 2. Вашингтонська конференція та її рішення. 3. Крах Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин та його причини.

8.6. Стабілізація міжнародних відносин у 1924-1929 рр.

Криза репараційної системи і план Дауеса. Локарнські угоди та їх міжнародні наслідки. 3. Міжнародні договори СРСР у другій половині 20-х рр. Пакт Бріана-Келлога.

8.7. Захоплення Німеччиною Австрії. Мюнхенська змова західних країн (1938 р.).

Захоплення Німеччиною Австрії. 2. Англо-французьке потакання німецькій агресії. 3. Мюнхенська змова західних країн.

8.8. Міжнародні відносини на заключному етапі Другої світової війни (1945 р.)

Ялтинська конференція глав урядів «великої трійки» та її рішення. Проблеми ленд-лізу. Міжнародні відносини в період розгрому та капітуляції Німеччини. Створення ООН. Потсдамська конференція та її рішення. Міжнародні відносини в період розгрому та капітуляції Японії. Міжнародне значення перемоги Об'єднаних Націй у Другій світовій війні.

8.9. Радянсько-американські відносини в 70-х – 80-х рр. XX ст.

Радянсько-американські угоди та переговори 1972 р. Подальший розвиток обоюстороннього співробітництва у військово-політичній сфері. Відхід американської сторони від політики розрядки. Договір ОСО-2 та зростання мілітаризму в зовнішній політиці США. Поновлення радянсько-американських переговорів. Проблема недопущення гонки озброєнь у космосі. Зустрічі на найвищому рівні.

8.10. Міжнародні відносини на сучасному етапі розвитку людства (90-і рр. XX ст. – початок XXI ст.).

Демократичні революції в країнах соціалістичного табору. Нова роль східноєвропейських держав на міжнародній арені. Розвал СРСР. Перші кроки пострадянських країн на міжнародній арені. Нове співвідношення сил у світі. 3. Інтеграційні процеси в Європі. «Хартія для нової Європи». Завершення монополарності в міжнародних відносинах і початок становлення їх поліполарності. Сучасні локальні збройні конфлікти в світі та спроби їх урегулювання.

Питання:

- Європейська зовнішня політика пер. пол. XVIII ст. та її головні напрями.
- Зовнішня політика США пер. пол. XIX ст. “Доктрина Монро”.
- Колоніальна політика європейських країн в Азії в кінці XVIII – на поч. XIX ст. та фактори її успіху.
- Міжнародні відносини під час франко-пруської війни. Франкфуртський мирний договір.
- Паризька конференція 1919 р. та її рішення.
- Локарнські угоди та їх міжнародні наслідки.
- Мюнхенська змова західних держав 1938 р. та її наслідки для Європи.
- Ялтинська та Потсдамська конференції країн Об’єднаних Націй та історичне значення їх рішень для системи міжнародних відносин.
- Розвал СРСР. Нове співвідношення сил у світі.

Рекомендована література:

1. Всемирная история: В 10-и т. — Т. VI — М., 1959; Т. VII. — М., 1960.
2. Всеобщая история дипломатии. — М., 2009.
3. Історія міжнародних відносин та світової політики. — Запоріжжя, 2015.
4. История дипломатии. — Т. 1. — М., 1959.
5. История дипломатии. — Т. 2. — М., 1963.
6. История дипломатии. — М., 2009.
7. Дюрозель Жан-Батіст. Історія дипломатії від 1919 р. до наших часів. — К., 1995.
8. История внешней политики СССР: В 2 т. (1917-1986). — М., 1986.
9. История международных отношений и внешней политики СССР: 1917-1987 / Под. ред. И. А. Кирилина: В 3 т. — М., 1986-1987.
10. Історія дипломатії XX століття. — Львів, 2003.
11. Ланцов С. А., Ачкасов В. А. Мировая политика и международные отношения. — Спб., 2008.
12. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Право. Економіка : навч. посіб. / М. З. Мальський, Ю. М. Мороз, О. С. Кучик та ін. — К., 2010.
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-1970 роки). — К., 1999.
14. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-1970 роки). — К., 2003.
15. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980-2000. — К., 2001.
16. Протопопов А. С., Козьменко В. М., Елманова Н. С. История междуна-родных отношений и внешней политики России. 1648-2000. — М., 2003.
17. Цветков Г. Н. СССР и США: отношения, влияющие на судьбы мира. — К., 1988.
18. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр. — К., 1997.
19. Шепелев М. А. Теорія міжнародних відносин. — К., 2004.

9. «Глобалізація та транснаціоналізація світової економіки»

9.1. Суть і форми прояву глобалізації

Закономірності та тенденції розвитку глобалізації. Сутність, ознаки та чинники глобалізації. Форми прояву глобалізації. Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн.

9.2. Становлення глобальної економіки

Сутність глобальної економіки та її становлення. Передумови та специфіка формування глобальної економіки. Транснаціоналізація і регіональна інтеграція як шляхи становлення глобальної економіки

9.3. Транснаціональні корпорації в системі глобальної економіки

ТНК як суб'єкт міжнародного бізнесу. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня. Критерії приналежності до ТНК. Історичний аспект розвитку ТНК. Глобалізація, регіоналізація та ТНК

9.4. Позиціонування України в глобальній економічній системі

Транснаціоналізація та глобалізація українського бізнесу. Геоелектронічні пріоритети України. Взаємодія України із глобальними регулятивними інститутами.

Питання:

- Закономірності та тенденції розвитку глобалізації
- Сутність, ознаки та чинники глобалізації
- Форми прояву глобалізації
- Індекс глобалізації та індекс глобальної конкурентоспроможності країн.
- Сутність глобальної економіки та її становлення
- Передумови та специфіка формування глобальної економіки
- Транснаціоналізація і регіональна інтеграція як шляхи становлення глобальної економіки
- ТНК як суб'єкт міжнародного бізнесу
- Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня. Критерії приналежності до ТНК.
- Історичний аспект розвитку ТНК
- Глобалізація, регіоналізація та ТНК
- Транснаціоналізація та глобалізація українського бізнесу
- Геоелектронічні пріоритети України
- Взаємодія України із глобальними регулятивними інститутами

Рекомендована література:

1. Радзівська С. О. Глобальна економіка: конспект лекцій для студентів економічних напрямів підготовки усіх форм навчання / С. О. Радзівська. – К.: «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. 344 с.
2. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
3. Мазурок П.П. Глобальна економіка : навч. посіб. / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонец. – Львів : «Магнолія 2006», 2011. 208 с.
4. Войтко С. В. Транснаціональні корпорації : навч. посібник / С. В. Войтко, О. А. Гавриш, О. О. Корогодова, Т. Є. Моїсеєнко. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка». 2016. 208 с.
5. Козак Ю. Г. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : навч. посіб. / За ред. С. О. Якубовського, Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури. 2011. 472 с.

Зразок білету до комплексного кваліфікаційного екзамену

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАВДАННЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
за освітнім ступенем «Бакалавр»

галузь знань 29 – «Міжнародні відносини», спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини», Освітня програма – «Міжнародний бізнес»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

I Розкрийте питання:

1. Визначить основні фактори глобалізації та її відмінності від інтернаціоналізації.
2. Надайте характеристику економічним наслідкам міжнародної економічної інтеграції.

II Оберіть одну правильну відповідь і стисло обґрунтуйте:

1. Зворотне котирування — це:
 - а) вартість одиниці національної валюти виражену в іноземній валюті;
 - б) курс, згідно з яким банк-резидент купує іноземну валюту за національну;
 - в) обмінний курс продажу чи купівлі, який використовується для валютних операцій;
 - г) вартість одиниці іноземної валюти виражена в національній валюті.
2. Єврокредит враховує тільки:
 - а) тверду відсоткову ставку;
 - б) тверду відсоткову ставку та зміни цін на валютних ринках;
 - в) базову ставку та маржу;
 - г) фіксований курс.
3. Ініціатором підписання «Східного пакту» в Європі на початку 30-х рр. була:
 - а) Англія; б) Німеччина; в) Франція; г) СРСР.
4. Яку форму економічної інтеграції було досягнуто в рамках Європейського співтовариства вугілля та сталі?
 - а) зона вільної торгівлі; б) митний союз;
 - в) спільний ринок; г) економічний та валютний союз.
5. Трансфертна ціна (transfer price) – це
 - а) вартість банківського переказу;
 - б) ціна, що обслуговує внутрішні операції між структурними підрозділами ТНК у різних країнах;
 - в) роздрібні ціни, за якими товари реалізуються кінцевому споживачу;
 - г) оптові ціни, за якими підприємства реалізують у великих обсягах продукцію промислово-технічного і споживчого призначення.

6. До інструментів кількісних методів нетарифного регулювання торгової політики відносяться:
- мита та тарифна квота;
 - квотування та ліцензування;
 - субсидії та кредитування;
 - податки та збори.
7. Серед суб'єктів системи регулювання міжнародних економічних відносин найбільш зацікавленими в існуванні міжнародних організацій є:
- держави;
 - громадські організації;
 - приватні юридичні особи;
 - монополії.
8. Офшорні зони - частина економічного простору, де є система пільг:
- для фірм-резидентів;
 - для фірм-нерезидентів;
 - для будь-якої країни, що створює компанію в офшорній зоні;
 - для країн, що мають сприятливий валютний режим.
9. Ефект переділу при застосуванні імпортного тарифу означає:
- дохід виробників;
 - перерозподіл коштів від виробників покупцям;
 - перерозподіл коштів від покупців виробникам;
 - чистий дохід держави.
10. Зовнішньоекономічні зв'язки класифікуються за:
- структурною ознакою та напрямом товарного потоку;
 - географічним принципом;
 - товарно-номенклатурною ознакою;
 - матричним номенклатурно-географічним принципом.

III Виконайте завдання:

Скласти схему приблизних витрат з доставки автомобілів експортером із м. Запоріжжя на умовах DDP в Грузію в м. Тбілісі.

IV Дайте визначення терміну:

- Спільне підприємство -
- Міжнародна безпека -
- Двостороннє державне регулювання -
- Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) -
- Експортна квота -

Зав. кафедри МЕВ
д.е.н., професор

Е.В.Прушківська